ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA

LIEPĀJAS TIESU NAMS

SPRIEDUMS

LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Liepājā 2013.gada 28.novembrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:

tiesnese S.Blūma,

piedaloties pieteicēja /pers. A/ pārstāvim /pers. B/ un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts ieņēmumu dienesta pārstāvei /pers. C/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc /pers. A/ pieteikuma par Valsts ieņēmumu dienesta 2013.gada 9.aprīļa lēmuma Nr.22.10/L-9632 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Lauku atbalsta dienesta Dienvidkurzemes reģionālās lauksaimniecības pārvaldes 2011.gada 22.jūnija lēmumu Nr.5/1.1-7/2195 „Par projekta iesnieguma apstiprināšanu" tika apstiprināts /pers. A/ projekta iesniegums Nr.11-02-Z10401-000012 „Kompensācija /pers.A/" un piešķirta kompensācija Ls 9600 apmērā *(lietas 21.lapa)*.

2011.gada 5.jūlijā Lauku atbalsta dienests (turpmāk – LAD) uz /pers. A/ bankas norēķinu kontu pārskaitīja kompensāciju Ls 9600 apmērā *(lietas 23.lapa)*.

[2] 2013.gada 9.janvārī Valsts ieņēmumu dienestā (turpmāk – VID) reģistrēta /pers. A/ Gada ienākumu deklarācija par 2011.gadu. Minētajā deklarācijā /pers. A/ no LAD saņemtos naudas līdzekļus Ls 9600 apmērā deklarēja kā ar nodokli neapliekamus ienākumus *(lietas 37.-39.lapa)*.

Veicot datu atbilstības pārbaudi, 2013.gada 29.janvārī VID Nodokļu pārvaldes Iedzīvotāju ienākuma nodokļa Datu atbilstības pārbaužu daļas vadītāja pieņēma lēmumu Nr.8.63-2/2740 (turpmāk – Sākotnējais lēmums), ar kuru nolemts /pers. A/ noteikt budžetā maksājamo iedzīvotāju ienākuma nodokli (turpmāk – IIN) Ls 2400 un nokavējuma naudu Ls 270 *(lietas 26.-29.lapa)*.

Nepiekrītot Sākotnējam lēmumam, /pers. A/ apstrīdēja to VID ģenerāldirektorei *(lietas 24.-25.lapa)* un ar VID ģenerāldirektores 2013.gada 9.aprīļa lēmumu Nr.22.10/L-9632 Sākotnējais lēmums atstāts negrozīts *(lietas 9.-12.lapa)*.

Lēmums pamatots ar šādiem argumentiem.

[2.1] Pieteicējs LAD iesniedza projekta iesniegumu pretendēšanai uz finansējumu Eiropas Zivsaimniecības fonda finansējumu Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2007. – 2013.gadam pasākuma „Sociāli ekonomiskie pasākumi" (turpmāk – Pasākums) ietvaros. /pers. A/ projekta iesniegums tika apstiprināts, piešķirot /pers. A/

kompensāciju Ls 9600 apmērā. Vienlaikus minētajā LAD lēmumā /pers. A/ informēts, ka, pamatojoties uz 2006.gada 27.jūlija Padomes Regulas (EK) Nr.1198/2006 par Eiropas Zivsaimniecības fondu 27.panta 1.panta 3 apakšpunktu pieteicējam vienu gadu no maksājumu saņemšanas dienas ir jāpārtrauc strādāt uz jebkura zvejas kuģa un ka saņemtais Eiropas Savienības atbalsts ir apliekams ar IIN saskaņā ar likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" normām.

[2.2] Atsaucoties uz likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 8.panta trešās daļas 21.punktu, 9.panta pirmās daļas 16.punktu, Ministru kabineta 2008.gada 7.jūlija noteikumu Nr.514 „Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība kompensāciju maksājumu veidā zivsaimniecības attīstības pasākumam "Sociāli ekonomiskie pasākumi"" (turpmāk – Noteikumi Nr.514) 2.punktu, Administratīvā procesa likuma 4.panta otro daļu un administratīvo tiesu praksi, VID secinājis, ka atbalsta maksājumi, kas tiek izmaksāti zvejniekiem, kuri strādājuši uz kuģiem, kas nodoti sadalīšanai (tai skaitā sagriešanai metāllūžņos) vai izmantošanai citiem mērķiem (ārpus zvejniecības), ir ar IIN apliekams ienākums.

Tādējādi /pers. A/ ienākumi Ls 9600 apmērā, kas 2011.gadā saņemti no LAD, ir uzskatāmi par Eiropas Savienības atbalsta maksājumu, uz kuriem nav attiecināmi likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 9.panta pirmās daļas 16.punkta nosacījumi, jo atbalsta maksājums nav uzskatāms par kompensāciju minētās normas izpratnē.

[3] 2013.gada 26.aprīlī Administratīvās rajona tiesas Liepājas tiesu namā saņemts pieteicēja /pers. A/ pieteikums par Lēmuma atcelšanu.

Pieteicējs pieteikumā norāda, ka VID lēmumiem nav juridiska pamata un tie ir kļūdaini. VID nepamatoti uzlicis par pienākumu pieteicējam maksāt budžetā IIN un nokavējuma naudu no kompensācijas, ko viņš saņēmis saskaņā ar 2006.gada 27.jūlija Padomes Regulas (EK) Nr.1198/2006 par Eiropas Zivsaimniecības fondu noteikumiem. Iepriekš minētais Padomes tiesiskais regulējums *expressis verbis* noteic, ka no saņemtajām kompensācijām atbalsta saņēmējam nekādas summas neatvelk vai neietur un neuzliek nekādu īpašu maksu vai citu līdzvērtīgu maksājumu, kas atbalsta saņēmējam samazinātu šo līdzekļu apjomu.

[4] Paskaidrojumā tiesai *(lietas 19.lapa)* VID pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz Lēmumā minētajiem argumentiem.

[5] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis pieteikumu uzturēja, pamatojoties uz pieteikumā ietverto argumentāciju.

VID pārstāve tiesas sēdē pieteikumu neatzina.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, noklausoties lietas dalībnieku tiesas sēdē sniegtos paskaidrojumus, atzīst, kapieteikumsir pamatots.

[7] Tiesa konstatē, ka lietā pastāv strīds par to, vai no LAD saņemtie naudas līdzekļi ir apliekami ar IIN.

Pieteicējs uzskata, ka IIN no saņemtās kompensācijas nav jāmaksā, jo tas tieši izriet no Padomes 2006.gada 27.jūlija Regulas (EK) Nr.1198/2006 par Eiropas Zivsaimniecības fondu (turpmāk – Regula Nr.1198/2006) 80.pantā noteiktā, ka no saņemtajiem līdzekļiem nekādas summas neatvelk vai neietur un netiek uzlikta nekāda īpaša maksa vai cits līdzvērtīgs maksājums, kas atbalsta saņēmējam samazinātu šo līdzekļu apjomu.

Savukārt atbildētājs uzskata, ka no LAD saņemtie naudas līdzekļi ir uzskatāmi par Eiropas Savienības atbalsta maksājumu, uz kuriem nav attiecināmi likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 9.panta pirmās daļas 16.punkta nosacījumi, jo atbalsta maksājums nav uzskatāms par kompensāciju minētās normas izpratnē.

Saskaņā ar likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 9.panta pirmās daļas 16.punktu gada apliekamajā ienākumā netiek ietvertas un ar nodokli netiek apliktas kompensācijas izmaksas likumos un Ministru kabineta noteikto normu ietvaros (..).

Ievērojot minēto, tiesai ir jāizvērtē, vai pieteicējam piešķirtais un izmaksātais maksājums ir uzskatāms par kompensāciju minētās normas izpratnē.

[8] Saskaņā ar Regulas Nr.1198/2006 80.pantu dalībvalstis pārliecinās, ka par maksājumu veikšanu atbildīgās struktūras nodrošina to, ka atbalsta saņēmēji valsts ieguldījuma kopapjomu saņem, cik ātri vien iespējams un pilnā apjomā. Nekādas summas neatvelk vai neietur un neuzliek nekādu īpašu maksu vai citu līdzvērtīgu maksājumu, kas atbalsta saņēmējam samazinātu šo līdzekļu apjomu.

No lietas materiāliem izriet, ka LAD pieteicējam piešķīra maksājumu Ls 9600 apmērā un 2011.gada 5.jūlijā to pārskaitīja uz pieteicēja bankas norēķinu kontu pilnā apmērā. Tiesa secina, ka par minētajiem apstākļiem lietā strīds nepastāv.

[9] Tiesa konstatē, ka finansējumu pieteicējs saņēma Pasākuma ietvaros.

Lauksaimniecības un lauku attīstības likuma 5.panta pirmā daļa noteic, ka valsts un Eiropas Savienības atbalsts tiek piešķirts, lai sekmētu lauksaimniecības, lauku un zivsaimniecības attīstību.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2009.gada 14.jūlija noteikumu Nr.783 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauku un zivsaimniecības attīstībai" (turpmāk – Noteikumi Nr.783) 1.punktu, šie noteikumi noteic kārtību, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu atklātu projektu iesniegumu konkursu un kompensāciju maksājumu veidā lauku un zivsaimniecības attīstībai pasākumiem, kas tiek īstenoti, tostarp, atbilstoši Regulai Nr.1198/2006 un Komisijas 2007.gada 26.marta Regulai (EK) Nr. 498/2007, ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus par to, kā īstenot Padomes Regulu (EK) Nr. 1198/2006 par Eiropas Zivsaimniecības fondu (turpmāk – Regula Nr.498/2007). Pēc projekta iesnieguma izvērtēšanas LAD pieņem vienu no šo noteikumu 10.punktā minētajiem lēmumiem.

Saskaņā ar Regulas Nr.1198/2006 27.panta 1.punkta e) apakšpunktu Eiropas Zivsaimniecības fonds var līdzfinansēt dalībvalstu ierosinātus sociālekonomiskus pasākumus, kas skar zvejniekus, kurus ietekmē zivsaimniecības attīstība, neatjaunojamu kompensāciju zvejniekiem, kas vismaz divpadsmit mēnešus uz kuģa strādājuši par zvejniekiem – ar noteikumu, ka zvejas kuģis, uz kura strādājuši atbalsta saņēmēji, izbeidzis zvejas darbību 23.panta nozīmē. Šo kompensāciju atmaksā uz *pro rata temporis* pamata, ja atbalsta saņēmēji atsāk no jauna strādāt par zvejniekiem, pirms nav pagājis viens gads pēc kompensācijas saņemšanas.

Noteikumi Nr.514 noteic valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtību zivsaimniecības attīstībai kompensāciju maksājumu veidā zivsaimniecības attīstības pasākumam "Sociāli ekonomiskie pasākumi". Saskaņā ar Noteikumu Nr.514 3.punktu projektus īsteno kompensāciju maksājumu veidā. Atbilstoši šo noteikumu 4.punktam atbalsta pretendenti ir zvejas kuģu apkalpes locekļi (zvejnieki). Pasākums ietver kompensācijas izmaksu zvejas kuģu apkalpes locekļiem (zvejniekiem) pēc pilnīgas zvejas darbību pārtraukšanas (5.punkts).

Minētā normatīvā akta projekta (Noteikumu Nr.514) anotācijā norādīts, ka tas izstrādāts un atbalsta pasākums tiek noteikts, pamatojoties uz pamatnostādnēm „Zivsaimniecības nozares stratēģiskais plāns2007. - 2013.gadam" un saskaņā ar Rīcības programmu Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2007. – 2013.gadam, kas apstiprināta Eiropas Komisijā 2007.gada 18.decembrī Nr. C(2007)6723 (turpmāk – Rīcības programma), kas ir politikas plānošanas dokumenti, kuri nosaka zivsaimniecības attīstības mērķus, attīstības virzienus un to sasniegšanas veidu minētajā periodā, kā arī saskaņā ar Regulu Nr.1198/2006. Tā kā Zivsaimniecības nozares stratēģiskajā plānā 2007.–2013.gadam ir iekļauts uzdevums līdzsvarot zvejas flotes kapacitāti ar Latvijai pieejamajiem zivju resursiem darbības kompensācijas apkalpes locekļiem par zvejas kuģa pastāvīgas zvejas darbības pārtraukšanu un pirmstermiņa pensionēšanās iespēju nodrošināšana zvejniecībā, pasākums „Sociāli ekonomiskie pasākumi" ietverts Rīcības programmā. Saskaņā ar Rīcības programmu un Regulu Nr.1198/2006 zvejas kuģu apkalpes locekļiem (zvejniekiem) tiek paredzēts atbalsts no Eiropas Zivsaimniecības fonda, piešķirot finansējumu no Eiropas Savienības un Latvijas valsts finanšu līdzekļiem. Normatīvā akta projekts nosaka pasākuma "Sociāli ekonomiskie pasākumi" divām aktivitātēm „Kompensācijas zvejas kuģu apkalpes locekļiem (zvejniekiem) zvejas kuģa pastāvīgas zvejas darbības pārtraukšanas gadījumā" un „Pirmstermiņa pensionēšanās zvejas kuģu apkalpes locekļiem (zvejniekiem) zvejas kuģa pastāvīgas zvejas darbības pārtraukšanas gadījumā" atbalsta pretendentus, atbalsta saņemšanas nosacījumus, iesniedzamos dokumentus, atbalsta veidu un apjomu *(sk. http://www.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?dateFrom=2007-03-14&dateTo=2008-12-14&text=Soci%C4%81li+ekonomiskie+pas%C4%81kumi&org=0&area=0&type=0).*

Zivsaimniecības nozares stratēģiskā plāna 2007.–2013.gadam 10.1.1.apakšpunkta „Zvejas flotes kapacitātes līdzsvarošana ar Latvijai pieejamajiem zivju resursiem" 3.punktā plānotā darbība uzdevuma īstenošanas ietvaros ir kompensācijas apkalpes locekļiem par zvejas kuģa pastāvīgas zvejas darbības pārtraukšanu *(sk. http://www.zm.gov.lv/index.php?sadala=1325&id=4522)*.

No iepriekš norādītā secināms, ka likumdevējs, apzīmējot zvejniekiem izmaksājamo maksājumu, ir lietojis dažādu terminoloģiju - „valsts un Eiropas Savienības <EM>atbalsts</EM>", „<EM>atbalsts</EM> kompensācijas veidā", „<EM>atbalsts</EM>", „sociālekonomiskā <EM>kompensācija</EM>", „neatjaunojamā <EM>kompensācija</EM>", „<EM>kompensācijas</EM> maksājums", „<EM>kompensācija</EM>".

Tātad starptautiskajās tiesību normās (Regulā Nr.1198/2006 un Regulā Nr.498/2007) pieteicējam izmaksātais maksājums tiek apzīmēts kā „kompensācija", savukārt nacionālajās tiesību normās tas tiek apzīmēts dažādi, t.i., „atbalsts", „atbalsts kompensācijas veidā", „kompensācija".

Pastāvot šādiem lietas apstākļiem, nepieciešams noskaidrot izmaksātā maksājuma būtību un jēgu, lai objektīvi varētu secināt, vai saņemtie no LAD naudas līdzekļi ir ar IIN apliekamie pieteicēja ienākumi.

Tādējādi, tiesas ieskatā, primāri ir jānoskaidro ar kādu mērķi šis maksājums tika izmaksāts pieteicējam.

[10] Saskaņā ar Zivsaimniecības nozares stratēģiskā plāna 2007.–2013.gadam 12.punktu Eiropas Zivsaimniecības fonda ietvaros atbalstāmos pasākumus, atbalsta saņēmēju loku un citas prasības detalizēti noteic Rīcības programma.

Rīcības programmas 3.1.2.apakšpunktā, norādot svarīgākās atziņas, tostarp, par pasākumu "Sociāli ekonomiskie pasākumi", minēts, ka aktivitātes īstenošana devusi iespēju īslaicīgi risināt zvejnieku sociālekonomiskās problēmas subsīdiju veidā, kompensējot zaudētās darbvietas zvejas flotes samazināšanas rezultātā. Kompensācijas apjoms ir bijis pietiekams, lai kompensētu darbavietas zaudēšanu *(sk. http://www.zm.gov.lv/index.php?sadala=1326&id=9006)*.

Noteikumu Nr.514 anotācijā norādīts, ka Zvejniecības sektorā, lai sabalansētu zvejas flotes kapacitāti atbilstoši pieejamajiem zivju resursiem, daļa zvejas kuģu atbilstoši Latvijas zvejas flotes piepūles sabalansēšanas plānā 2007. - 2013.gadam paredzētajam, tiek izņemti no aktīvās zvejas. Šādi zivju resursu ilgtspējīgas saglabāšanas nodrošināšanai nepieciešami pasākumi atstāj negatīvu

iespaidu uz nodarbinātību. Īpaši piekrastes rajonos pastāv iespēja, ka zvejnieki var papildināt bezdarbnieku rindas. Kompensācijas zvejniekiem, kuru aktīvās darba gaitas jāpārtrauc no viņiem neatkarīgu apstākļu dēļ, radīs iespēju pārprofilēties un stimulēs uzsākt darbību citā jomā ārpus zvejniecības *(s k . http://www.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?dateFrom=2007-03-14&dateTo=2008-12-14&text=Soci%C4%81li+ekonomiskie+pas%C4%81kumi&org=0&area=0&type=0).*

Savukārt, atbilstoši Noteikumu Nr.514 2 punktam, pasākuma mērķis ir kompensācijas izmaksa zvejniekiem, kuri strādājuši uz kuģiem, kas nodoti sadalīšanai (tai skaitā sagriešanai metāllūžņos) vai izmantošanai citiem mērķiem (ārpus zvejniecības) normatīvajos aktos par valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtību zivsaimniecības attīstībai pasākumam „Zvejas aktivitāšu pilnīga pārtraukšana" noteiktajā kārtībā.

No minētā izriet, ka valsts un Eiropas Savienības atbalsts kompensācijas maksājuma veidā ir subsīdija, ar kuru valsts kompensē zvejas kuģu apkalpes locekļiem (zvejniekiem) darbavietas zaudēšanu tieši zvejniecības jomā.

Tātad izmaksātās subsīdijas mērķis ir stimulēt atbalsta saņēmējus (zvejniekus) uzsākt darbību citā jomā un atturēties no zvejas darbības noteiktu laika periodu. Minēto tiesas secinājumu apliecina arī Regulas Nr.1198/2006 27.panta 1.punkta e) apakšpunktā noteiktais, paredzot kompensācijas atmaksu, ja atbalsta saņēmējs neievēro vai nevēlas turpmāk ievērot noteikto zvejas darbības ierobežojumu.

Ievērojot iepriekš secināto, tiesa, izskatot lietu pēc būtības, nonāk pie citiem juridiskajiem apsvērumiem, nekā Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 27.jūnija lēmumā, un atzīst, ka pieteicējam izmaksātais maksājums ir kompensācija, kas izmaksāta starptautisko un nacionālo normu ietvaros par darbavietas zaudēšanu zvejniecības jomā un zvejas darbības ierobežojumu konkrētā laika periodā.

[11] VID kā argumentu norādījis, ka LAD lēmumā, ar kuru nolemts pieteicējam piešķirt kompensāciju, ietverta norāde, ka saņemtais Eiropas Savienības atbalsts ir apliekams ar IIN saskaņā ar likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" normām.

Tiesas ieskatā, LAD lēmumā ietvertā norāde nevar būt par pamatu uzskatīt, ka kompensācija ir ar IIN apliekams ienākums, jo minēto jautājumu reglamentē likums par „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli", kā arī nodokļu iekasēšana un noteikšana neietilpst LAD kompetencē, bet gan atbildētāja kompetencē. Turklāt LAD 2011.gada 22.jūnija lēmumā nav atsauces un tiesību normu pamatojuma minētajai norādei, līdz ar to secināms, ka tā ir vispārīga norāde un nav saistoša lēmuma adresātam.

Attiecībā uz VID atsauci uz administratīvo tiesu praksi, ka Eiropas Zivsaimniecības fonda finansējums Rīcības programmas ietvaros nav uzskatāms par kompensāciju likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 9.panta pirmās daļas 16.punkta izpratnē, tiesa norāda, ka VID norādītie Administratīvās rajona tiesas 2012.gada 31.oktobra spriedumi lietās Nr.A420367312 un Nr.A42036712 ir pārsūdzēti apelācijas kārtībā un nav stājušies spēkā, līdz ar to atsaukšanās uz šajos spriedumos konstatēto nav pamatota.

[12] Atbilstoši likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 8.panta trešās daļas 21.punktam pie pārējiem fiziskās personas ienākumiem, par kuriem ir jāmaksā nodoklis, tiek pieskaitīti citi ienākumi, kas nav minēti šā likuma 9.pantā.

Minētā likuma 9.panta pirmās daļas 16.punkts noteic, ka gada apliekamajā ienākumā netiek ietvertas un ar nodokli netiek apliktas kompensācijas izmaksas likumos un Ministra kabineta noteikto normu ietvaros (..).

Pamatojoties uz 8. – 11.punktā secināto, ka pieteicējam izmaksātais maksājums ir kompensācija, kas izmaksāta starptautisko un nacionālo normu ietvaros par darbavietas zaudēšanu zvejniecības jomā un zvejas darbības ierobežojumu konkrētā laika periodā, tiesa atzīst, ka saņemtais maksājums ir uzskatāms par kompensāciju likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 9.panta pirmās daļas 16.punkta izpratnē.

Līdz ar to tiesa atzīst, ka VID nepamatoti pieteicējam noteica budžetā maksājamo IIN un nokavējuma naudu, tāpēc Lēmums ir atceļams kā nepamatots, bet pieteicējas pieteikums ir apmierināms.

[13] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu. Pieteicējs samaksājis lietā valsts nodevu Ls 20 apmērā *(lietas 7.lapa).*

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, 246. – 251.pantu, 253.pirmo daļu un 289. – 291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

apmierināt /pers. A/ pieteikumu.

Atcelt Valsts ieņēmumu dienesta 2013.gada 9.aprīļa lēmumu Nr.22.10/L-9632 ar tā pieņemšanas dienu.

Noteikt Latvijas Republikai pienākumu atmaksāt /pers. A/ samaksāto valsts nodevu Ls 20.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Liepājas tiesu namā.

Tiesnese S.Blūma